

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.036/2021/9. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

ügyvéd1 (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd2, cím4) által képviselt
beavatkozó1 (cím5)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 45. sorszám alatt

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

18.P.20.362/2020/33. számú részítélet

R é s z í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét – fellebbezett részében – részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

Mellőzi a felperes pihenéshez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, és azt állapítja meg, hogy az alperes a 2015. július 25-26. napján a helység1 belterületén húzódó 150. számú gerincezeték meghibásodásának a helység1 belterület helyrajzi szám1 alatti ingatlanon álló felperesi felépítmény használhatatlanná válását eredményező kijavításával megsértette a felperes magánlakáshoz való jogát.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 800.000 (nyolcszázezer) forintot.

Megállapítja, hogy az elsőfokú perköltséget egymás közötti viszonyukban a felperes és az alperes viselik maguk, és kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a beavatkozónak 127.000 (egyszázhuszonhétezer) forint elsőfokú perköltséget.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság részítéletét azzal hagyja helyben, hogy a sérelmes helyzet megszüntetése és a jogsértést megelőző állapot helyreállítása iránti keresetet elutasítottak tekintni.

Kötelezi az alperest és a beavatkozót, hogy tizenöt napon belül fizessenek meg a felperesnek – az alperes 67.050 (hatvanhétezer-ötven) forint, a beavatkozó 15.240 (tizenötezer-kettőszáznegyven) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Megállapítja, hogy a beavatkozó 276.000 (kettőszázhetvenhatezer) forint csatlakozó fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a helységi helyrajzi számlú, állami tulajdonú és a érdekelti vagyonkezelésében álló ingatlan 113 m² területű földrészlete szerződés alapján 2034. december 31. napjáig a felperes használatában áll. Az azon lévő felépítmény tulajdonjogát a felperes 2013. október 3. napján adásvétel útján szerezte, a használatába adott terület a hely árterén, természetvédelmi területen, egy meredek, megtámasztás nélküli partfal szélén található, a felépítménytől lépcsőn lejutva kb. 10-15 méter után közvetlenül elérhető a hely. A felperes családjával a tavasztól ősziig terjedő időszakban szabadideje nagy részét a hely-parti nyaralóban töltötte: horgászott, csónakázott, baráti összejöveteleket szervezett, a nyári időszakban gyakran munkába is onnan járt. A nyaraló fekvése biztosította számára a szükséges feltöltődést, rekreációt.
- [2] 2015. júliusában a felperes szomszédja által használt földrészleten, a 150. számú gerincvezetéken csőtörés keletkezett. A hibaelhárítás során az alperes munkavállalói a gerincvezeték felét feltárva észlelték, hogy az azon lévő megfúró idomról egy elzáró csappal felszerelt rozsdás házi bekötővezeték ágazik le a felperes felépítménye felé. A használaton kívüli leágazás a közműterképeken nem szerepelt, nem volt nyomás alatt. Az alperes munkavállalói kicserélték a megfúró idomot és golyós csapot, a bekötővezeték 60-80 cm hosszú szakaszát, de azt egyebekben nem vizsgálták meg, a közműterképet nem tekintették meg, nyomáspróbát nem végeztek. 2015. július 26. napján nyomás alá helyezték a gerincvezeték, a bekötővezeték a golyós csapot megnyitották. Az így nyomás alá helyezett bekötővezeték korrodált és lyukas volt, a repedéseken a víz folyamatosan szivárgott, az időjárás hidegre fordultával a vezeték elfagyott, és ez a felépítményen belül csőtörést idézett elő.
- [3] 2016. január 29. napján értesítették a felperest, hogy a felépítményének terasza leszakadt, a ház sarka a fürdőszobával együtt a levegőben lóg. Az alperes a bekötővezeték felét feltárta, a korábbi csőtörésnél beépített megfúró idomot megszüntette és a bekötővezeték elzárta. Ezt követően a vízszivárgás megszűnt, a felépítmény azonban rendeltetésszerű használatra, emberi tartózkodásra alkalmatlanná vált.

- [4] A felperes által kártérítés iránt indított perben a Mohácsi Járásbíróság 9.P.20.208/2016/45. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a helységi belterület helyrajzi száml alatti ingatlanon a felperes tulajdonában álló 13. szám alatti felépítményben, valamint a hozzátartozó földterületen 2016. január 29. napján bekövetkezett kárért, amit azzal okozott, hogy 2015. július 25-26. napján a 150. számú gerincvezetéken elvégzett csőtörés javítási munkálatai során a felperes ingatlanához vezető használaton kívüli bekötővezeték nyomás alá helyezte, ami csőtöréshez vezetett. A Mohácsi Járásbíróságnak a jogerős közbenső ítéletet követően meghozott 233. sorszámú ítéletét a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2.Pf.20.025/2020/10. szám alatti végzésével hatályon kívül helyezte.
- [5] A felperes a megismételt eljárásban annak megállapítását is kérte, hogy az alperes károkozó magatartásával megsértette a pihenéshez és a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő személyiségi jogait. Az alperest a sérelmes helyzet megszüntetésére, a jogsértést megelőző állapot helyreállítására, ennek körében a felépítmény újjáépítésére, továbbá 5.000.000 forint összegű sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, hogy az alperes károkozó magatartása megfosztotta attól, hogy családjával élvezhesse a nyaralója nyújtotta biztonságot, feltöltődést, rekreációt. Emiatt sérült az egészsége, pszichés állapota borongóssá, családi élete sivárrá vált, a nyaralóhoz családi időtöltés helyett bosszúság, frusztráció, pénzkiadás kötődik. Álláspontja szerint az a tény, hogy az épület 2016-ban életveszélyessé vált az alperes károkozása következtében, önmagában megalapozza a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő személyiségi joga megsértését. Hivatkozott arra, hogy a perbeli nyaraló is a magánlakásának minősül.
- [6] Az alperes és a beavatkozó ellenkérelme a személyiségi jogok megsértése felróhatóságtól független szankciói érvényesítése és a sérelemdíj iránti kereseti kérelem elutasítására, valamint a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.
- [7] Az elsőfokú bíróság a személyiségi jogok megsértése felróhatóságtól független szankciói érvényesítése és a sérelemdíj iránti kereseti kérelem felől a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 213.§ (2) bekezdése alapján részítélettel határozott.
- [8] Résztételeének indoklásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42.§ (1) és (2) bekezdésének, 2:43.§-ának felhívása mellett rámutatott, hogy a pihenéshez fűződő személyiségi jogot a Ptk. nem nevesíti, de az egyaránt levezethető az emberi méltósághoz való jogból, mint általános személyiségi jogból, illetve az egészséghez, azon belül is a lelki egészséghez való jogból. A pihenés, rekreáció az egészséges életvitel, munkavégzés alapfeltétele, a személy lényeges vonását, önértékesítését óvja. Miután a Ptk. példálózó jelleggel sorolja fel az egyes személyiségi jogokat, azok köre tágítható, ha a személy lényegét adó tulajdonságok sérelme a törvényi felsorolásba nem illeszthető módon valósul meg.
- [9] A perbeli esetben a tanúvallomások alapján az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a felperesnek a közbenső ítéletben rögzített alperesi károkozó magatartással okozati összefüggésben sérült a pihenéshez fűződő joga; a felperes élettársa, valamint fia tanúvallomásának mellőzésére nem látott indokot. Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság a beavatkozóknak azt a védekezését, hogy a felperes kertes családi házban él, amely alkalmas a pihenésre. Egyrészt köztudomású ténynek tekintette, hogy valódi feltöltődést olyan hely képes nyújtani, ahol az ember egyébként nem tartózkodik életvitelszerűen, másrészt a felperes családi háza nem a hely-parton található, vagyis ott nem tud csónakázni, horgászni.

- [10] A Ptk. 2:51.§ (1) bekezdésének a) pontja szerint megállapította a pihenéshez fűződő jog sérelmét azzal, hogy az objektív szankció prevenciós és pszichikai értelemben vett reparációs funkciót is szolgál, a bíróság kifejezi szolidaritását az állam és a jog nevében a sértett mellett. Nem találta alkalmazhatónak a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés d) pontja szerinti szankciót, mivel a sérelmes helyzet megszüntetése, a jogsértést megelőző állapot helyreállítása a folyamatosan fennálló személyiségi jogsértések orvoslásának lehetséges módja. Alkalmazására tipikusan akkor kerülhet sor, ha a jogsértés valamilyen dolog elkészítése útján, azaz tárgyasult formában történt. A felperest ért károsodás orvoslására nem a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés d) pontjában meghatározott személyiségvédelmi szankció, hanem a kártérítés intézménye szolgál.
- [11] A magánlakás sérthetlenségéhez fűződő személyiségi jog megsértését nem állapította meg. Kifejtette, hogy személyiségvédelmi igény érvényesítésére olyan jogsértés adhat alapot, amely a személy lényegét alkotó tulajdonságok miatt történt. A törvény általánosságban tilt minden olyan magatartást, amely a magánszemélyt a lakásban folytatott és belátása szerint alakított életvitelében zavarja vagy akadályozza, de az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a helységi felépítmény nem a felperes életvitelét biztosító tartózkodási helyül szolgált, nem lakásként funkcionált, ebből következően nem lehet a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jog tárgya. Kétségtelen, hogy a felperes az alperesi károkozással okozati összefüggésben nem tudja használni a helységi házát, ez azonban álláspontja szerint kártérítési igény jogalapja lehet, nem pedig személyiségvédelmi igényé.
- [12] A sérelemdíj iránti kereseti kérelmet sem találta alaposnak. Rámutatott, hogy a bíróság elutasíthatja a sérelemdíj iránti keresetet akár azért, mert az adott személyiségi jogsértés alkalmatlan arra, hogy nem vagyoni hátrányt okozzon, akár azért, mert köztudomású tények értékelésével arra a következtetésre jut, hogy ilyen jellegű sérelem nem állt elő a személyiségi jogában megsértett félnél. Ugyancsak nem indokolt a sérelemdíjban való marasztalás, ha úgynevezett bagatell igényről van szó, a sérelemdíjra okot adó nem vagyoni hátránynak ugyanis olyan fokúnak kell lennie, amely kompenzációt és egyúttal magánjogi, preventív jellegű büntetést igényel, figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára. A perbeli esetben a felperes az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben esett attól a lehetőségtől, hogy hely-parti házában pihenessen, ezáltal sérült a pihenéshez fűződő joga. Nem érte azonban olyan immateriális hátrány, amely sérelemdíjban megnyilvánuló kompenzációt igényelne. A pihenéshez való jogát ugyanis nem üresítette ki teljesen az alperes, csak arra kényszerült a felperes, hogy a helységi felépítmény helyett máshol keressen kikapcsolódási lehetőséget.
- [13] Az elsőfokú bíróság részitélete ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét részben, olyan módon változtassa meg, hogy a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő személyiségi jogának megsértését is állapítsa meg, kötelezze az alperest a sérelmes helyzet megszüntetésére és a jogsértést megelőző állapot helyreállítására, valamint 1.000.000 forint sérelemdíj és perköltség megfizetésére.
- [14] Fellebbezését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a pihenéshez fűződő személyiségi joga megsértésének alapjaként megállapított tényállással lényegében megállapította a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő joga megsértését is. A perbeli esetben a két személyiségi jog megsértésének tényállása összefügg, átfedi egymást. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra hivatkozással, hogy a nyaraló nem az életvitelének helye, elutasította a magánlakás sérthetlenségére alapított igényét. Magánlakás minden olyan tartózkodási hely, amely a magánszemély életvitelét rendszeresen vagy ideiglenesen szolgálja: számára pedig a hely-parti ház ilyen volt.

- [15] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy az általa megjelölt két személyiségi jogsértésből az egyiket megállapította, mégis alaptalannak találta a felróhatóságtól független további szankciók alkalmazása iránti igényét. Nem indokolta meg az elsőfokú bíróság, hogy a folyamatos jogsértés mellett a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés d) pontja szerinti szankció miért ne lenne alkalmazható. A folyamatos jogsértés orvoslására az eredeti állapot helyreállítása alkalmas lenne; vitatta, hogy erre kizárólag a kártérítés intézménye szolgálna. Ellenkezőleg, a peradatok arra utalnak, hogy a kártérítés nem szolgálja a folyamatosan fennálló alperesi jogsértés szankcionálását, miután az ügyben született hatályon kívül helyező végzés szerint újjáépítési költségre nem, csak az értékcsökkenés megtérítésére jogosult.
- [16] Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy nem keletkezett nem vagyoni sérelme. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a 1952. évi III. törvény 163.§ (3) bekezdése ellenére nem figyelmeztette arra, hogy részítéletét köztudomású tényre fogja alapítani. Az elsőfokú bíróság a jogsértésnek személyére és környezetére (családjára) gyakorolt hatását nem értékelte, nem mérlegelte az őt ért hátrány súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását sem. Az az immateriális hátrány, hogy nem tud pihenni a családjával, nem jelenik meg a részítéletben, miként az sem, hogy az őt éves pereskedés felemésztette minden tartalékát, így nem tud máshol hasonlóan pihenni.
- [17] Pf.8. sorszám alatt fellebbezési érvelését azzal egészítette ki, hogy az elsőfokú bíróság teljes egészében figyelmen kívül hagyta a jogsértés folyamatosságát és súlyosságát. Kiemelte, hogy több mint öt éve folyamatos jogsérelme áll fenn, az alperes 2016. óta semmilyen kárenyhítésre, felelősségének elismerésére nem hajlandó, aminek következménye az elhúzódó per. Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság által alkalmazott szankció elégtelenségét. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az igény bagatell, amiért nem jár sérelemdíj, de a sérelemdíj nem mellőzhető azon az alapon sem, hogy köztudomású tények figyelembevételével nála, mint a személyiségi jogában megsértett félnél személyiségi jogsérelem nem áll fenn. Megítélése szerint nem mondható köztudomásúnak, hogy ha valakit saját házában használatában és minden ehhez fűződő jogának gyakorlásában folyamatosan meggátolnak, az nem okoz számára vagyoni hátrányt és komoly sérelmet: köztudomásúnak ennek ellenkezője tekinthető. Előadta, hogy senki nem tudja visszaadni az elmúlt öt évet az életéből, amit pereskedéssel és idegeskedéssel töltött ahelyett, hogy boldogan élte volna tovább korábbi nyugodt életét.
- [18] A másodfokú eljárás során a beavatkozó Pf.3. sorszámú csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyre 300.000 forint eljárási illetéket fizetett meg. Csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú részítélet részbeni megváltoztatását olyan módon kérte, hogy a másodfokú bíróság mellőzze a felperes pihenéshez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását. Kérte továbbá a felperes első- és másodfokú perköltségben történő marasztalását.
- [19] Csatlakozó fellebbezésének indokolása szerint a felperes a pihenéshez fűződő személyiségi jogának megsértését nem bizonyította. Az elsőfokú eljárásban is kérte a közeli hozzátartozó tanúk, ifj. felperes1 és tanú1 vallomásának figyelmen kívül hagyását. Ifj. felperes1 tanú elhallgatta azt a jelentős tényt, hogy a perbelihez hasonló bérleménnyel, felépítményi tulajdonnal rendelkezik, ami a szavahihetőségét megkérdőjelezi. Sem a felperes fia, sem élettársa nem tettek említést erről a bérleményről, a sérelemdíj iránti igény megalapozására a felperes előadását igyekeztek alátámasztani. Álláspontja szerint a felperes helyzete összefügg azzal, hogy a fia rendelkezik-e szomszédos hely-parti nyaralóval. Ebben a kérdésben indítványozta a érdekelt1 megkeresését, aminek az elsőfokú bíróság nem adott helyet, így a

tényállást nem tárt fel maradéktalanul. Kiemelte ifj. felperes1 tanú vallomásának azt a részletét, amelyben a tanú elmondta, hogy a felperes elzárkózik, hiába hívja őt horgászni. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság alaptalanul minősítette köztudomású ténynek, hogy valódi feltöltődést, rekreációt csak olyan hely képes nyújtani, ahol az ember nem tartózkodik életvitelszerűen. Feltöltődni saját kertes családi házban is lehetséges, csónakázni, horgászni sem csak azok tudnak, akiknek hely-parti ingatlana van.

- [20] Az alperes és a beavatkozó fellebbezési ellenkérelme a fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú részítélet helybenhagyására irányult. A felperes arra hivatkozott, hogy a beavatkozó csatlakozó fellebbezési kérelme sérti a részítélethez fűződő anyagi jogerőt; mivel a pihenéshez fűződő személyiségi jog megsértésének megállapításával szemben nem terjesztett elő fellebbezést, így a részítélet részjogereje e körben beállt. Másodlagosan a csatlakozó fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú részítélet helybenhagyását kérte.
- [21] A felperes fellebbezése részben alapos, a beavatkozó csatlakozó fellebbezése érdemben nem alapos.
- [22] A felperesnek a csatlakozó fellebbezésre vonatkozóan előterjesztett nyilatkozatára figyelemmel a másodfokú bíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a csatlakozó fellebbezéssel érintett részítéleti megállapításhoz részjogero fűződik-e.
- [23] Az 1952. évi III. törvény 244.§ (1) bekezdése szerint csatlakozó fellebbezést csak annyiban lehet előterjeszteni, amennyiben az ítélet ellen fellebbezésnek helye van. Az 1952. évi III. törvény 228.§ (4) bekezdésének második mondata szerint, amennyiben a fellebbezésre jogosult a határozatnak csak valamely része, rendelkezése ellen terjeszt elő fellebbezést, akkor a határozatnak a fellebbezéssel nem érintett része, rendelkezése jogerőre emelkedik.
- [24] Ebből következően, ha a fellebbezés az egységes kereseti kérelmen belül csupán egyes kérdésekre vonatkozik, a csatlakozó fellebbezés kiterjedhet a fellebbezéssel nem érintett kérdésekre. A felperes egy meghatározott, a per tárgyává tett károkozó magatartásból származó személyiségi jogsérelme miatt több különböző személyiségi jogi szankció alkalmazását kérte. Az alkalmazni kért szankciók közül eleve nem volt egyetlen olyan sem, melyre a fellebbezés ne terjedt volna ki (a felperes maga is az elsőfokú részítéletben írtaktól eltérően kérte a jogsértés megtörténtének megállapítását); ebből következően a részítéletnek nem lehet olyan első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, amely esetben a részjogero a felperessel ellenérdekű beavatkozót a csatlakozó fellebbezés előterjesztésében akadályozta volna. A másodfokú bíróság ezért a csatlakozó fellebbezésben foglaltakat is érdemben vizsgálta.
- [25] Az elsőfokú bíróság a részítélettel elbírált kérdésekben a tényállást helyesen állapította meg, a károkozó magatartásnak a felperes személyiségére gyakorolt hatását teljeskörűen feltárta. Helytállóan járt el, amikor Ifj. felperes1 és tanú1 tanúk vallomását nem rekesztette ki a bizonyítékok köréből, mivel e tanúk a törvényes figyelmeztetések ismeretében tettek vallomást. Az általuk előadottak hitelt érdemlőségét nem befolyásolja, hogy nem számoltak be az ifj. felperes1 használatában álló hely-parti területről, mivel az nem volt a per tárgya, és arra vonatkozóan kérdést sem kaptak. A felperes személyiségéről, a személyiséget érintő történések hatásairól nyilvánvalóan annál több ismerettel és tapasztalattal rendelkezhet valaki, minél közelebb áll a felpereshez; így értelemszerűen a közeli hozzátartozók tudnak e kérdésekben releváns információt szolgáltatni. Ebből következően sem a felpereshez fűződő személyes viszonyuk, sem pedig vallomásuknak a felperesi személyes előadással való egybecsengése nem rontja le a hozzátartozó tanúk vallomásának bizonyító erejét, és nem vezethet azoknak a mérlegelés során történő mellőzéséhez, különösen, mivel ellenkező esetben a felperes érdekében álló bizonyítás, a tényállás minél teljesebb feltárása indokolatlanul megnehezedne, illetve ellehetetlenülne.

- [26] Az elsőfokú bíróság által a felperest ért jogsérelem mibenlétére, sajátosságaira megállapított tényállás tehát megfelelő alapul szolgál a személyiségi jogi igények elbírálásához. Az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetésekkel azonban a másodfokú bíróság több vonatkozásban sem értett egyet.
- [27] A fellebbezésre és csatlakozó fellebbezésre figyelemmel a másodfokú bíróságnak is abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a jogsértő magatartás, a használaton kívüli és arra alkalmatlan bekötővezeték nyomás alá helyezése és így a felépítmény használatát ellehetetlenítő csőtörés előidézése folytán sérült-e a felperes pihenéshez, illetve magánlakáshoz fűződő személyiségi joga, vagyis a károkozás járt-e olyan következménnyel, amely a felperest életvitelében már a személyiségének érvényesítését gátló módon akadályozta.
- [28] A Ptk. 2:43.§ b) pontjában nevesített magánlakáshoz való személyiségi jog védelmének alapja az egyén számára annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy kialakítson egy olyan autonóm szférát, ahol mástól nem zavartatva, saját elhatározása szerint határozhatja meg életfeltételei kialakításának, életvezetési gyakorlatának rendjét. Ez a védelem kiterjed az egyén otthonául használt ingatlanra, annak állandó vagy ideiglenes jellegétől, tulajdoni viszonyaitól és attól is függetlenül, hogy azt állandóan vagy csak időszakosan használja-e. A magánlakáshoz mint a természetes személy magánszférája egyik jelentős elemének a védelméhez fűződő jog megsértése állapítható meg olyan esetben, ha a térben meghatározott hely magánhasználatra, a használat kialakult rendje a jogosult életvezetéséhez hozzátartozott, és terhére helységi más az ingatlan használatát valamilyen formában megakadályozza vagy behatárolja, korlátozza a magánlakásban folytatott mindennapi tevékenységében.
- [29] Ez a behatás a perbeli esetben az ingatlanrész, illetve az azon létesített felépítmény teljes használhatatlanná válását eredményező jogellenes alperesi magatartás következtében megállapítható. Kétségtelen, hogy a felperes rendelkezett más ingatlannal is, de a peradatok – különösen a felperes személyes előadása, a tanúvallomások – nem hagytak kétséget a felől, hogy a perbeli építménynek a felperes életminőségének megteremtése, személyisége kibontakoztatása szempontjából kivételes szerepe volt. E kitüntetett jelentőség folytán a felperes személyiségi érdekszférája, magánéletének zavartalansága kifejezetten sérült azáltal, hogy az ingatlanrészt rendeltetésszerűen nem használhatja. A használatot nem csupán korlátozó, hanem azt teljes mértékben ellehetetlenítő alperesi jogellenes magatartás a kártérítési igény mellett a magánlakáshoz való jog sérelmét is megalapozza. Erre figyelemmel a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértés megtörténtét a másodfokú bíróság megállapította.
- [30] A magánlakás a pihenés színtere is, a magánlakáshoz fűződő jog sérelme magába olvasztja a pihenéshez való jog megsértését, az külön jogsértésként nem állapítható meg, különös figyelemmel arra, hogy nem a perbeli hely volt az egyetlen, ahol a felperes a magánszféráját megteremtette, és nem alakult ki olyan helyzet sem, hogy élethelyzetéből, életviszonyaiból adódóan a megzavart viszonyok közötti tartózkodásra lett volna kényszerítve. A felperes így lényegében nem a pihenésben, hanem annak általa előnyben részesített módjában lett akadályoztatva. Mivel pedig ez a mód kifejezetten egy behatárolt, magánhasználatban álló helyhez, és annak a személyiségben kialakult lenyomatához kötődik, a sérelem lényege a magánlakáshoz, nem pedig a pihenéshez való jog sérülésében ragadható meg.
- [31] Abban maradéktalanul egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal, hogy a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés d) pontja szerinti szankció alkalmazása szükségtelen volt, mert az alperes a sérelmes helyzetet, a perbeli felépítményt és a talajt áztató csőszakasz hibáját elhárította, annak a jogsértés előtti állapotát helyreállította, a következményi károk elhárítására szolgáló

jogvédelmi eszköz pedig az elsőfokú bíróság helyes következtetése szerint a Ptk. 2:53.§-a szerinti kártérítési igény érvényesítése. Helyesen utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy a helyreállításra kötelezés abban az esetben lehetséges, ha a jogsértés tárgyasult formában valósult meg. Ennek kézenfekvő oka, hogy a helyreállításra abban az esetben nyílik mód, ha annak tárgya a kötelezett rendelkezése alatt áll (illetve a jogosult által a kötelezett rendelkezésére bocsátható). Ez egyben a sérelmes helyzet megszüntetésének korlátja is lehet; a felperes által igényelt kiterjesztő értelmezésben a helyreállítás azért sem lehetséges, mert a perbeli, természetvédelmi területhez tartozó, a csőtörés által károsított partszakasz perben nem álló harmadik személyek jogosultságai által érintett, amelyek felett sem az alperes, sem a felperes önállóan nem rendelkezhet.

- [32] Osztotta ugyanakkor a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésben kifejtett álláspontját a sérelemdíj alkalmazandóságának kérdésében.
- [33] Az elsőfokú bíróság részítéletében részletesen bemutatta, hogy melyek lehetnek azok a kivételes esetek, amikor a nem vagyoni sérelem hiánya a jogsértés megállapíthatósága ellenére a sérelemdíj iránti igényt megalapozatlanná teszik. A perbeli esetben azonban ezek egyike sem áll fenn. A jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezése megállapítható, azt a felperes bizonyította, elsősorban azzal, hogy a perbeli helyszínnel az életvitelében kialakult jelentőségét, és ebből következően a hiány valós súlyát, a személyiségét ért jelentős káros behatást alátámasztotta. A felperest ért sérelem ennek folytán bagatellnek nem tekinthető.
- [34] A Ptk. 2:52.§-a szerinti sérelemdíj mértékének megállapításánál mindazokat a hátrányokat figyelembe kellett venni, amelyek az ingatlan huzamosabb ideig fennálló használhatatlansága miatt a felperest érték. Az ingatlan jellegéből adódó felújítás nehézségei miatt a hosszabb ideig történő használhatatlanná válás annak ellenére értékelhető volt, hogy a peres eljárás elhúzódását figyelmen kívül kellett hagyni, miután az alperes joga, hogy kártérítési felelősségét vitassa, illetőleg a jogerős közbenső ítéletet követően a kár összegét vitássá tegye. A másodfokú bíróság minderre figyelemmel 800.000 forintot határozott meg olyan összegként, amely szükséges (és a per elhúzódásának figyelmen kívül hagyása miatt egyben elégséges) a felperest ért személyiségi jogi hátrány másnemű, vagyoni előnnyel történő ellentételezésére.
- [35] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság részítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján fellebbezett részében részben megváltoztatta, mellőzte a felperes pihenéshez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, és jogsértés mibenlétének szükséges körülírásával azt állapította meg, hogy az alperes a 2015. július 25-26. napján a helységi belterületén húzódó 150. számú gerincezeték meghibásodásának a helységi belterület helyrajzi száma alatti ingatlanon álló felperesi felépítmény használhatatlanná válását eredményező kijavításával megsértette a felperes magánlakáshoz való jogát és kötelezte az alperest 800.000 forint sérelemdíj megfizetésére.
- [36] Az elsőfokú bíróság részítéletének indokolásában egyértelművé tette, hogy a felperes személyiségvédelmi kereseti kérelmét a részítélettel kimerítette, a részítélet rendelkező részének megfogalmazása azonban ezt kellően nem tükrözte. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság részítéletét a fentieket meghaladó fellebbezett részében annak rögzítésével hagyta helyben, hogy a sérelmes helyzet megszüntetése és a jogsértést megelőző állapot helyreállítása iránti keresetet elutasítottak tekinti.
- [37] Miután a felperes eredetileg 5.000.000 forint sérelemdíj megfizetését kérte, és ebből a másodfokú bíróság döntése folytán keresete 800.000 forint vonatkozásában lett eredményes, a perköltség számításakor az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdésének második fordulata nem alkalmazható. Az alperes azonban fellebbezéssel nem élt, a beavatkozó fellebbezése a saját perköltségét érintette, így a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú

perköltséget egymás közötti viszonyukban a felperes és az alperes viselik maguk, és az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdése alapján a felperest 3.400.000 forint, a pernyertességben mutatkozó különbözeti összeg után számított ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte. Annak összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdése szerint 127.000 forintban állapította meg. A mérséklés arra figyelemmel történt, hogy nem a részítélettel elbírált kereset volt a per fő tárgya, a jelentősebb jogi képviseleti tevékenység a kártérítési igény tárgyalásához kapcsolódott.

- [38] A felperes fellebbezése nagyobb részben eredményes lett, a beavatkozó csatlakozó fellebbezése azonban a jogsértés megállapíthatósága miatt érdemben eredménytelen maradt, így az alperes az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdése alapján 67.050 forint másodfokú perköltséget, a beavatkozó az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján 15.240 forint másodfokú perköltséget köteles a felperesnek megfizetni, melynek összegét a jogi képviselettel felmerült költség tekintetében a másodfokú bíróság a fellebbezéssel érintett felek esetében az R. 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, a felperes esetében 4/A.§-a alapján, a csatlakozó fellebbezéssel összefüggésben az R. 3.§ (3) és (5) bekezdése, 4/A.§-a alapján állapította meg, figyelembe véve a felperes által megfizetett fellebbezési illetéket is.
- [39] A csatlakozó fellebbezés illetéke fele a fellebbezés illetékének, a perbeli esetben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§ (3) bekezdés c) pontja, 46.§ (1) és (4) bekezdése alapján 24.000 forint volt, így a beavatkozó az Itv. 80.§ (1) bekezdés f) pontja alapján a többletként megfizetett 276.000 forint csatlakozó fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Pécs, 2021. május 12.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró